

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR.410.006.02.2020

Norbert Rzepisko
Burmistrz Miasta i Gminy Skawina
ul. Rynek 1
32-050 Skawina

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/076 Ograniczanie spożycia napojów alkoholowych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta i Gminy w Skawinie, ul. Rynek 1, 32-050 Skawina (<i>Urząd</i>).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Norbert Rzepisko, Burmistrz Miasta i Gminy Skawina, od 19 listopada 2018 r. (<i>Burmistrz</i>) Poprzednio Burmistrzem Miasta i Gminy Skawina był Paweł Kolasa.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Działania na rzecz zmniejszenia dostępności alkoholu. 2. Działania w celu zapewnienia skutecznego przestrzegania prawa w zakresie sprzedaży i reklamy napojów alkoholowych.
Okres objęty kontrolą	2017-2020 (do 31 sierpnia 2020 r.), z wykorzystaniem danych i dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontrolerzy	1. Katarzyna Bielańska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/82/2020 z 13 maja 2020 r. 2. Marta Pankowska, doradca prawny, legitymacja służbowa nr 19042. (akta kontroli str.1-5)

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA²

W ocenie NIK Burmistrz Miasta i Gminy Skawina prawidłowo wywiązywał się z realizacji zadań na rzecz ograniczania dostępności alkoholu oraz przestrzegania prawa w zakresie sprzedaży i reklamy napojów alkoholowych, określonych w art. 1 ust. 1 oraz art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi³.

Co roku w kontrolowanym okresie Burmistrz przedkładał projekty Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązania Problemów Alkoholowych (GPPiRPA). Projekty zawierały m.in. analizę dostępności napojów alkoholowych, cel główny i cele szczegółowe, zadania oraz wskaźniki realizacji zadań. Projekty Programów na lata 2017-2018 określały potrzeby ograniczania dostępności alkoholu zgodnie z art. 12 ust. 4 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Burmistrzowi powierzono realizację trzech uchwał Rady Miejskiej w Skawinie, podjętych w dniu 29 sierpnia 2018 r. nr XLVI/623/18 w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Miasta i Gminy Skawina, nr XLVI/622/18 w sprawie zasad usytuowania na terenie Miasta i Gminy Skawina miejsc sprzedaży, podawania napojów alkoholowych oraz nr XLVI/621/18 w sprawie ograniczenia w godzinach nocnej sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży. Uchwały Rady Miejskiej nr XLVI/621/18, XLVI/622/18 i XLVI/623/18 uwzględniały postanowienia GPPiRPA na lata 2019-2020.

Z zebranych w toku kontroli danych statystycznych wynika, że roczna wartość sprzedaży napojów alkoholowych, porównując 2018 r. do 2019 r. spadła. Liczba zdarzeń mających związek z alkoholem, wykazywanych przez Straż Miejską oraz Policję wykazywała tendencję malejącą. W latach 2015-2020 liczba punktów sprzedaży alkoholu ogółem zmniejszyła się o 8 (o 6%). Liczba mieszkańców przypadających na jeden punkt sprzedaży zwiększyła się od 318 (2015) do 341 osób (2020). W badanym okresie nie wykorzystano w pełni przyznanego przez Radę Miasta limitu zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (430 zezwoleń). W latach 2018-2020 ich wskaźnik wynosił odpowiednio 75%, 76% i 73%.

W latach 2017-2018 nie prowadzono kontroli przestrzegania zasad i warunków sprzedaży napojów alkoholowych, pomimo że taki obowiązek ustanowiono w art. 18 ust. 8 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Jednakże, w tym okresie kontrole prowadziła Straż Miejska i Policja. W 2019 r. przyjęto rozwiązania organizacyjne regulujące prowadzenie kontroli, co skutkowało przeprowadzeniem 11 kontroli (9% ogólnej liczby punktów sprzedaży w 2019 r.). W 2020 r. zaplanowano 16 kontroli (13%).

Wybór punktów do kontroli był poprzedzony sformalizowaną analizą prawdopodobieństwa naruszenia prawa przez sprzedających napoje alkoholowe, uwzględniającą prowadzenie serwisów internetowych przez przedsiębiorców. Przed przeprowadzeniem kontroli informowano przedsiębiorców o zamiarze ich przeprowadzenia, z wyjątkiem kontroli skargowych. Przedmiot kontroli obejmował zasady i warunki korzystania z zezwolenia. W trakcie kontroli weryfikowano wnoszenie opłat za korzystanie z zezwolenia. Uchybienia stwierdzone w trakcie kontroli zostały przez kontrolowanych usunięte. Prowadzone czynności kontrolne przez zespół kontrolny, powołany przez Burmistrza, były rzetelnie dokumentowane.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej. W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym zastosowano ocenę opisową.

³ Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 ze zm., dalej: ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Oględziny losowo wybranych 20 punktów sprzedaży nie wykazały łamania zakazu reklamy i promocji napojów alkoholowych.

W ramach dodatkowych działań związanych z ograniczaniem dostępności napojów alkoholowych podejmowano działania edukacyjno-informacyjne z udziałem Straży Miejskiej oraz przeprowadzano szkolenia przedsiębiorców.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe kontrolowanej działalności⁴

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

1. Działania na rzecz zmniejszenia dostępności alkoholu

1.1. Urząd dysponował *Diagnozą Lokalnych Zagrożeń Społecznych Gmina Skawina – 2014*. W celu sporządzenia Diagnozy wykorzystano, m.in. badania ankietowe osób dorosłych (w tym pracowników punktów sprzedaży napojów alkoholowych) oraz młodych mieszkańców, dane przygotowane przez Pełnomocnika Burmistrza ds. Przeciwdziałania Alkoholizmowi i Zapobiegania Narkomanii, dane z Urzędu Pracy Powiatu Krakowskiego, Straży Miejskiej oraz Policji.

Diagnoza obejmowała m.in.:

- a) analizę rynku alkoholowego w Skawinie (skalę problemów mających związek z alkoholem wykazanych przez Straż Miejską i Policję w Skawinie, dane dotyczące dowozu osób nietrzeźwych do izby wytrzeźwień, dane szacunkowe dotyczące mieszkańców mających problemy związane z alkoholem, dane liczbowe dotyczące leczenia osób uzależnionych od alkoholu);
- b) stan zasobów w sferze rozwiązywania problemów społecznych (m.in. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych⁵, Centrum Wspierania Rodziny w Skawinie);
- c) działania profilaktyczne (w tym skierowane do dzieci i młodzieży, nauczycieli, pedagogów, psychologów, wychowawców i rodziców);
- d) analizę lokalnych zagrożeń społecznych w grupie dorosłych mieszkańców;
- e) analizę problemów w środowisku dzieci i młodzieży;
- f) badanie punktów sprzedaży alkoholu;
- g) podsumowanie i wnioski.

W Diagnozie wskazano m.in. liczbę mieszkańców Skawiny przypadających na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych, która w 2013 r. wyniosła około 328 osób (biorąc pod uwagę ogólną liczbę mieszkańców) i 266 osób (biorąc pod uwagę liczbę dorosłej populacji mieszkańców).

Badaniem objęto 37 punktów sprzedaży alkoholu w Skawinie. Celem badania była analiza postaw sprzedawców względem, m.in. takich zagadnień jak: sprzedaż alkoholu osobom nieletnim, spożywanie alkoholu w miejscu sprzedaży, awantury i bójki spowodowane przez osoby spożywające alkohol. Większość badanych sprzedawców przyznała, że zdarzyło im się sprzedać alkohol osobom nietrzeźwym pomimo zakazu określonego w art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i zapobieganiu alkoholizmowi.

Problem nadużywania alkoholu został wymieniony przez mieszkańców jako jeden z najważniejszych problemów społecznych. Połowa badanych mieszkańców zauważyła wzrost spożycia napojów alkoholowych w otoczeniu. Większość (64%) uznała alkohol za towar szczególny i postulowała kontrolowanie jego sprzedaży.

⁴ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁵ Dalej: GKRPA.

Jedynie 15% ankietowanych posiadało wiedzę o prowadzonych lokalnie działaniach mających na celu przeciwdziałanie i zapobieganie uzależnieniom. Również spożywanie napojów alkoholowych przez młode osoby zostało uznane za stosunkowo poważny problem.

(akta kontroli str. 188-268)

Burmistrz wyjaśnił, że Gmina planuje zamówienie przeprowadzenia *Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Problemów Społecznych* z uwzględnieniem problemów uzależnień, w tym problemów alkoholowych. Planowany czas przeprowadzenia diagnozy to IV kwartał 2020 r. – I kwartał 2021 r. – w zależności od sytuacji epidemiologicznej związanej z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2.

(akta kontroli str. 842-855)

W 2016 r. został sporządzony raport na podstawie akcji *Tajemniczy klient* i szkolenia terenowego dla właścicieli oraz personelu punktów sprzedaży alkoholu. W wyniku eksperymentu badawczego ustalono m.in., że do sprzedaży alkoholu osobie wyglądającej na niepełnoletnią doszło w 46% odwiedzonych punktów⁶. Po przeprowadzonej „prowokacji” przez tajemniczego klienta zrealizowano szkolenia dla osób sprzedających napoje alkoholowe. Trwały one około 20-30 min. w poszczególnych punktach. W raporcie sformułowano następujące rekomendacje: ponowienie akcji *Tajemniczy klient*, przeprowadzenie szkolenia dla sprzedawców w formie stacjonarnej oraz szkolenia dla przedstawicieli GKRPA, Policji, Straży Miejskiej i innych podmiotów zaangażowanych w kreowanie realizowanie przyjętej polityki antyalkoholowej.

(akta kontroli str. 488-504)

W czwartym kwartale 2017 r. przeprowadzono akcję *Tajemniczy Klient* w wybranych punktach sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy wraz ze szkoleniem terenowym sprzedawców pt. *Warunki korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych*.

(akta kontroli str. 517-519)

W 2018 r. Skawina uczestniczyła w Ogólnopolskiej Diagnozie Społecznej Uczniów pt. *Lustro dla miast i gmin biorących udział w kampanii Zachowaj trzeźwy umysł 2018*⁷.

(akta kontroli str. 505-512)

Burmistrz wyjaśnił, że w związku z udziałem gminy Skawina w XX edycji Ogólnopolskiej Kampanii *Zachowaj Trzeźwy Umysł*, zaplanowano udział w Ogólnopolskiej Społecznej Diagnozie Uczniów 2020/2021. Planowany termin przeprowadzenia badania internetowego to 16 listopada 2020 r. – 23 kwietnia 2021 r. Pytania zawarte w ankiecie obejmować będą analizę zagadnień społecznych w perspektywie młodzieży. Zagadnienia te odnoszą się do podstawowych problemów życia społecznego i diagnozują młodzież w następujących obszarach: szkoła, rodzina, zdrowie, zwyczaje żywieniowe, przemoc i agresja, granie w gry, korzystanie z Internetu i smartfonu, podstawowe czynności życia codziennego oraz inne.

(akta kontroli str. 842-855)

W latach 2017-2018 przygotowywanie projektów GPPiRPA należało do obowiązków Pełnomocnika ds. Przeciwdziałania Alkoholizmowi i Zapobiegania Narkomanii. Od 2019 r. odpowiedzialnym za przygotowywanie projektów GPPiRPA jest Centrum

⁶ Akcję przeprowadzono w 28 punktach.

⁷ Wyniki badania zostały wykorzystane w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2020.

Wspierania Rodziny, wchodzące od 2020 r. w skład Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia.

(akta kontroli str. 5-12)

W projektach GPPiRPA na lata 2017-2020, przyjętych następnie przez Radę Miejską w Skawinie⁸ ujęto diagnozę problemów alkoholowych w Skawinie⁹.

We wszystkich Programach stwierdzono, że problemy alkoholowe dotyczą zarówno dorosłych mieszkańców jak i młodzieży, dlatego programami należało objąć całą populację gminy.

(akta kontroli str. 269-487)

Liczba mieszkańców Skawiny wzrosła z 42 025 w 2017 r. do 42 237 w 2019 r.¹⁰, tj. o 212 osób.

(akta kontroli str. 99-187)

1.2. Zgodnie z art. 4¹ ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi realizacja zadań własnych gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu, jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego corocznie przez radę gminy, uwzględniającego cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia.

Narodowy Program Zdrowia został określony w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r.¹¹. W załączniku do rozporządzenia w ramach celu operacyjnego 2: *Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi* w punkcie 3 określono *Krajowy program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych*. W ramach zadań regulacyjnych i zapewniania skutecznego egzekwowania przepisów (punkt 3.1.3) wskazano dwa zadania należące do jednostek samorządu terytorialnego, tj.: zmniejszanie dostępności fizycznej i ekonomicznej alkoholu oraz zapewnienie skutecznego przestrzegania prawa w zakresie produkcji, dystrybucji, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych.

Art. 12 ust. 4 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (w brzmieniu obowiązującym do 8 marca 2018 r.) stanowił, że liczba punktów sprzedaży oraz usytuowanie miejsc sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych powinny być dostosowane do potrzeb ograniczania dostępności alkoholu, określonych w gminnym programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Celem głównym, określonym w projekcie GPPiRPA na rok 2017 było zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych, zmniejszenie rozmiarów tych, które aktualnie występują oraz rozwijanie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi. W ramach celów szczegółowych¹², służących realizacji celu głównego,

⁸ Uchwały nr: XXV/361/16 z 28 grudnia 2016 r., XXXVIII/519/17 z 20 grudnia 2017 r., III/17/18 z 28 grudnia 2018 r. oraz XVI/202/19 z 30 grudnia 2019 r.

⁹ Diagnozy w GPPiRPA sporządzono na podstawie: *Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych Gmina Skawina 2014*, raportu na podstawie przebiegu akcji *Tajemniczy klient* i szkolenia terenowego dla właścicieli oraz personelu punktów sprzedaży alkoholu, Ogólnopolskiej Diagnozie Społecznej Uczniów 2018 pt. *Lustro* raport lokalny, informacji zawartych w gminnych zasobach, dotyczących prowadzenia działalności w zakresie zadań nałożonych na gminę ustawą o wychowaniu w trzeźwości o przeciwdziałaniu alkoholizmowi, informacji pochodzących od instytucji działających w obszarze problematyki alkoholowej oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

¹⁰ Dane na 31 grudnia.

¹¹ Dz. U. poz. 1492.

¹² W GPPiRPA na 2017 r. określono 7 celów szczegółowych.

wskazano m.in. dążenie do zmiany składu spożycia napojów alkoholowych, ich ograniczanie (cel nr 1), osiągnięcie zmiany w zachowaniach i w postawie wobec problemów alkoholowych mieszkańców Gminy (cel nr 2) oraz eliminowanie naruszeń prawa, regulowanego ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (cel nr 7).

Celem głównym, określonym w projekcie GPPiRPA na rok 2018 było ograniczenie szkód zdrowotnych oraz zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu, a także zjawiska picia alkoholu, używania narkotyków i podejmowania innych zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.

GPPiRPA na rok 2017 i rok 2018 zawierały analizę dostępności napojów alkoholowych, w tym m.in. limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia (poza miejscem sprzedaży – 150, w miejscu sprzedaży 50), liczbę punktów sprzedaży w latach poprzedzających przyjęcia programu, liczbę zezwoleń na sprzedaż alkoholu, liczbę mieszkańców przypadających na jeden punkt sprzedaży oraz gęstość sieci sprzedaży napojów alkoholowych. W projektach odnotowano, że w Skawinie od kilku lat liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży alkoholu, rynek sprzedaży, w tym liczba punktów sprzedaży alkoholu utrzymują się podobnym poziomie. W GPPiRPA na rok 2017 i na rok 2018 przewidziano pięć zadań, w tym dotyczące podejmowania interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowaniu w charakterze oskarżyciela publicznego. W projektach wskazano, w jaki sposób zadanie będzie realizowane oraz określono wskaźniki (np. liczba przeprowadzonych kontroli w punktach sprzedaży napojów alkoholowych, liczba osób uczestniczących w działaniach edukacyjnych skierowanych do sprzedawców i właścicieli sklepów). W projekcie GPPiRPA na 2017 określono pięć wskaźników, a w projekcie GPPiRPA na 2018 – jeden. Projekty zawierały również postanowienia dotyczące monitoringu i ewaluacji.

(akta kontroli str. 269-362, 877-1008)

Głównym celem GPPiRPA na rok 2019 było ograniczenie negatywnych konsekwencji społecznych, w tym szczególnie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania narkotyków i podejmowania innych zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież. W projekcie określono cele szczegółowe.

Projekt GPPiRPA na rok 2019 zawierał analizę dostępności napojów alkoholowych, w tym: liczbę punktów sprzedaży w latach poprzedzających przyjęcia programu, liczbę zezwoleń na sprzedaż alkoholu, liczbę mieszkańców przypadających na jeden punkt sprzedaży oraz gęstość sieci sprzedaży napojów alkoholowych oraz opis zmian legislacyjnych w 2018 r. skutkujących przyjęciem nowych uchwał przez Radę Miejską¹³. W projekcie odnotowano, że w Skawinie od kilku lat liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży alkoholu, rynek sprzedaży, w tym liczba punktów sprzedaży alkoholu utrzymują się podobnym poziomie. W projekcie GPPiRPA na rok 2019 przewidziano pięć zadań, w tym zadanie dotyczące podejmowania interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

¹³ W Programie wskazano na najważniejsze ustalenia podjęte w uchwałach Rady Miejskiej w Skawinie z dnia 29 sierpnia 2018 r. o nr: XLVI/623/18 w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Miasta i Gminy Skawina, XLVI/622/18 w sprawie zasad usytuowania na terenie Miasta i Gminy Skawina miejsc sprzedaży, podawania napojów alkoholowych, XLVI/621/18 w sprawie w sprawie ograniczenia w godzinach nocnej sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży.

oraz występowaniu w charakterze oskarżyciela publicznego. Określono trzy wskaźniki realizacji zadania (np. liczba opinii wydanych przez GKRPA). Projekt zawierał również postanowienia dotyczące monitoringu i ewaluacji.

(akta kontroli str. 363-438, 1009-10945)

Głównym celem, określonym w projekcie GPPIRPA na rok 2020 było zapobieganie uzależnieniom od substancji psychoaktywnych poprzez podniesienie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Skawiny (w szczególności dzieci i młodzieży) na temat szkodliwości ich stosowania, a także ograniczenie i minimalizowanie szkód zdrowotnych, społecznych oraz zaburzeń życia rodzinnego, będących następstwem spożywania alkoholu i zażywania narkotyków, a także rozwijanie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami. W projekcie określono cele szczegółowe.

Projekt GPPIRPA na rok 2020 zawierał analizę dostępności napojów alkoholowych, w tym: liczbę punktów sprzedaży w latach poprzedzających przyjęcia programu, liczbę zezwoleń na sprzedaż alkoholu, liczbę mieszkańców przypadających na jeden punkt sprzedaży i gęstość sieci sprzedaży napojów alkoholowych oraz opis zmian legislacyjnych w 2018 r. skutkujących przyjęciem nowych uchwał przez Radę Miejską. W Programie odnotowano, że wprowadzone nowe regulacje, przyjęte przez Radę Miejską w 2018 r., mogą mieć pozytywne skutki, zwłaszcza w obszarze porządku publicznego. W projekcie odnotowano, że w Skawinie od kilku lat liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży alkoholu, rynek sprzedaży, w tym liczba punktów sprzedaży alkoholu utrzymują się podobnym poziomie. W GPPIRPA na rok 2020 przewidziano pięć zadań, w tym dotyczące podejmowania interwencji w związku z naruszeniem przepisów o reklamie napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży określonych oraz występowania w charakterze oskarżyciela publicznego. Określono trzy wskaźniki realizacji zadania. Projekt zawierał również postanowienia dotyczące monitoringu i ewaluacji.

(akta kontroli str. 439-487, 1095-1171)

We wszystkich projektach Programów na lata 2017-2020 odwołano się do celów operacyjnych i zadań ujętych w Narodowym Programie Zdrowia. Projekty Programów na lata 2019-2020 zawierały bezpośrednie odniesienia do poszczególnych zadań wskazanych w Narodowym Programie Zdrowia.

(akta kontroli str. 269-487)

Programy na rok 2019 i 2020 nie zakładały wprowadzenia odstępstwa od zakazu spożywania napojów alkoholowych w miejscach publicznych, z wyjątkiem miejsc przeznaczonych do spożycia na miejscu, w punktach sprzedaży tych napojów.

(akta kontroli str. 363-487, 1009-1171)

1.3. i 1.5. W kontrolowanym okresie (do dnia wejścia w życie znowelizowanych przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w 2018 r.) w Gminie Skawina obowiązywała uchwała nr XXII/267/12 Rady Miejskiej w Skawinie z dnia 29 sierpnia 2012 r. w sprawie ustalenia dla terenu Miasta i Gminy Skawina liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jak i w miejscu sprzedaży, ustalenia zasad usytuowania na terenie Miasta i Gminy Skawiny miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych oraz wprowadzania stałego zakazu sprzedaży, podawania, spożywania oraz wnoszenia napojów alkoholowych na niektórych obszarach Gminy¹⁴.

W uchwale nr XXII/267/12 ustalono liczbę punktów sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa), przeznaczonych do

¹⁴ Dz. Urz. Woj. Małopolskiego poz. 4846 ze zm.

spożycia poza miejscem sprzedaży na 150, a liczbę punktów sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych w miejscu sprzedaży na 50 (§ 1). W § 2 ust. 1 lit. a ustalono, że punkty sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Miasta i Gminy Skawina mogą być usytuowane w odległości minimalnej 50 m od ogrodzenia przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, zakładów szkolno-wychowawczych oraz innych placówek oświatowo-wychowawczych, mierzonej jako najkrótsza droga dojścia od wejścia do punktów sprzedaży do bram wjazdowych oraz bramek wejściowych w tych ogrodzeniach, a w przypadku obiektów nieogrodzonych odległość minimalna 50 m musi zostać zachowana pomiędzy wejściem do punktu sprzedaży a wejściem do wyżej wymienionego obiektu. W § 3 uchwały wprowadzono stałe zakazy sprzedaży, spożywania i podawania napojów alkoholowych, w tym dotyczący zakazu spożywania napojów alkoholowych w częściach wspólnych budynków wielorodzinnych, w szczególności na klatkach schodowych i innych ciągach komunikacyjnych w budynkach, w piwnicach, na strychach oraz na terenie wokół budynków wielorodzinnych.

(akta kontroli str. 15-18)

W następstwie zmiany przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi Rada Miejska w Skawinie podjęła 29 sierpnia 2018 r. następujące uchwały:

- a) nr XLVI/623/18 w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Miasta i Gminy Skawina¹⁵.

Na terenie Gminy ustalono następujące maksymalne liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży:

- 110 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo,
- 110 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa),
- 110 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 18% zawartości alkoholu.

Do spożycia w miejscu sprzedaży ustalono następujące maksymalne liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych:

- 40 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo,
- 30 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa),
- 30 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 18% zawartości alkoholu.

- b) nr XLVI/622/18 w sprawie ustalenia zasad usytuowania na terenie Miasta i Gminy Skawina miejsc sprzedaży, podawania napojów alkoholowych¹⁶.

W uchwale ustalono, że punkty sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Gminy mogą:

- być usytuowane w odległości minimalnej 50 m od ogrodzenia przedszkoli, szkół podstawowych, szkół ponadpodstawowych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, poradni

¹⁵ Dz. Urz. Woj. Małopolskiego poz. 5807.

¹⁶ Dz. Urz. Woj. Małopolskiego poz. 5806. Szczegółowy opis dotyczący przyjęcia powyższej uchwały oraz wyjaśnienia znajdują się w wystąpieniu pokontrolnym nr LKR.410.006.02.2020, skierowanym do Przewodniczącej Rady Miejskiej w Skawinie.

psychologiczno-pedagogicznych oraz innych placówek oświatowo-wychowawczych, mierzonej jako najkrótsza droga dojścia od wyjścia z terenu punktów sprzedaży do bram wjazdowych oraz bramek wejściowych w tych ogrodzeniach; w przypadku obiektów nieogrodzonych odległość minimalna 50 m musi zostać zachowana pomiędzy wyjściem z terenu punktu sprzedaży a wejściem do wyżej wymienionego obiektu, z zachowaniem tzw. ciągu komunikacyjnego przez który należy rozumieć najkrótszy z możliwych dystans, jaki należy pokonać od wyjścia z terenu punktu sprzedaży do wejścia na teren obiektu chronionego, bez napotkania przeszkód i narażenia się na naruszenie prawa;

- znajdować się w lokalach, których minimalna powierzchnia wraz z przyległym zapleczem mierzona bez powierzchni sanitarnych wynosi co najmniej 20 m²;
- w przypadku imprez na otwartym powietrzu sprzedaż, podawanie i spożywanie napojów zawierających więcej niż 4,5% zawartości alkoholu może odbywać się wyłącznie w miejscach wyznaczonych, pod warunkiem, że przedsiębiorca lub jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej posiada jednorazowe zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych;

Ponadto wprowadzono stały zakaz sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych, m.in. na terenie: miejskiego placu targowego, gminnych obiektów sportowych, na terenie zieleni miejskiej, gminnych skwerach i placach zabaw dla dzieci.

Wykonanie uchwał powierzono Burmistrzowi.

(akta kontroli str. 79-86)

Burmistrz wyjaśnił, że okres obowiązywania uchwały nr XLVI/623/18 jest zbyt krótki, aby jednoznacznie ocenić i stwierdzić, czy należy dokonać zmiany w uchwale co do liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Ewentualne zmiany mogą nastąpić po analizie rozmiaru problemów w gminie Skawina, natężeniu negatywnych zjawisk związanych ze spożywaniem i nadużywaniem alkoholu oraz zdarzeń związanych z nieprzestrzeganiem zasad i warunków sprzedaży napojów alkoholowych przez przedsiębiorców, a także w związku z ewentualnymi wnioskami lokalnej społeczności, instytucji dotyczącymi zwiększenia bezpieczeństwa publicznego i ochrony zdrowia mieszkańców.

(akta kontroli str. 842-855)

Projekty uchwał nr XLVI/623/18 i nr XLVI/622/18 przygotowali Radni Komisji Spraw Obywatelskich Rady Miejskiej w Skawinie.

(akta kontroli str. 79-86)

1.4. W dniu 29 sierpnia 2018 r. Rada Miejska w Skawinie podjęła uchwałę nr XLVI/621/18 w sprawie ograniczenia w godzinach nocnej sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży¹⁷. Na podstawie uchwały ograniczono godziny nocnej sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży między godziną 22⁰⁰ a 5⁰⁰. Uchwała dotyczyła całego obszaru Gminy. Wykonanie uchwały powierzono Burmistrzowi.

(akta kontroli str. 27-28)

Projekt uchwały nr XLVI/621/18 przygotowali Radni Komisji Spraw Obywatelskich Rady Miejskiej w Skawinie.

(akta kontroli str. 77-78)

¹⁷ Dz. Urz. Woj. Małopolskiego poz. 5805.

Projekt uchwały zaopiniowała pozytywnie GKRPA w piśmie z 21 czerwca 2018 r.

(akta kontroli str. 33-51, 96-98)

Burmistrz wyjaśnił, że w Skawinie nie wprowadzono innych czasowych lub stałych zakazów sprzedaży, podawania oraz wnoszenia napojów alkoholowych, niż wskazane w § 2 uchwały nr XLVI/622/18. Nie wyklucza się wprowadzenia zmian w powyższym zakresie, jednakże ewentualna zmiana winna być poprzedzona analizą potrzeb i będzie stanowiła odpowiedź na wpływające wnioski/sygnały od społeczności lokalnej, służb porządkowych i innych instytucji zgłaszających propozycje miejsc, obiektów lub obszarów o szczególnym wyjątkowym charakterze. Zakazy, muszą być jednak zindywidualizowane i uzasadnione szczególnym charakterem danego miejsca.

Ponadto wskazał, że w czasie ogłoszonego w Polsce, w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2, stanu zagrożenia epidemicznego, a następnie – stanu epidemicznego, Gmina nie przyjęła dodatkowych rozwiązań ograniczających dostępność napojów alkoholowych na podstawie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Rozwiązania ograniczające dostępność napojów alkoholowych w Gminie Skawina wdrożono już w roku 2018 poprzez podjęcie w dniu 29 sierpnia 2018 r. Uchwały Nr XLVI/621/18 Rady Miejskiej w Skawinie w sprawie ograniczenia w godzinach nocnej sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży. Tego rodzaju ograniczenie wpływa pozytywnie na poruszanie się ludności w przestrzeni publicznej i gromadzenie się mieszkańców, co jest zgodne z rekomendacjami Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Na terenie gminy Skawinia nie wprowadzono odstępstwa od zakazu spożywania napojów alkoholowych w określonym, konkretnym miejscu publicznym, w myśl art. 14 ust. 2b ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, stąd nie istniała przesłanka do jej uchylecia lub zmiany.

Na terenie gminy zostało odwołanych szereg imprez, w tym doroczne *Dni Skawiny*, *Gminne Dożynki*, festyny-i inne imprezy na otwartym powietrzu, na których mógłby być sprzedawany lub podawany alkohol i do chwili obecnej nie wpłynął do Urzędu jakikolwiek wniosek dotyczący ubiegania się o wydanie jednorazowego zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

(akta kontroli str. 842-855)

Liczba zdarzeń mających związek z alkoholem wykazanych przez Straż Miejską w Skawinie w latach 2017-2020 (I półrocze) obejmowała:

- a) wnioski o ukaranie do Sądu Rejonowego w związku z zakłóceniem spokoju i porządku publicznego, przez osoby będące pod wpływem alkoholu: 6 w 2017 r., 9 w 2018 r., 5 w 2019 r. i 4 w I półroczu 2020 r.;
- b) wnioski o ukaranie do Sądu Rejonowego za spożywanie napojów alkoholowych wbrew zakazowi, odpowiednio: 9, 14, 2, 2;
- c) mandaty karne za spożywanie napojów alkoholowych wbrew zakazowi, odpowiednio: 134, 116, 106, 14;
- d) kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych, odpowiednio: 127, 96, 140, 67.

Liczba wniosków, mandatów oraz rozbojów pod wpływem alkoholu zmalała w latach 2018-2019, o odpowiednio: 45% (a), 86% (b), 9% (c), 32% (d). Wzrosła natomiast liczba kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych o 45%.

Liczba zdarzeń mających związek z alkoholem wykazanych przez Komisariat Policji w Skawinie w latach 2017-2020 (I półrocze) obejmowała:

- a) zatrzymania kierowców w stanie po spożyciu alkoholu lub stanie nietrzeźwości: 70 w 2017 r., 87 w 2018 r., 96 w 2019 r. i 36 w I półroczu 2020 r.; w latach 2018-2019 nastąpił wzrost o 10%;
- b) osoby skierowane do liczby wytrzeźwień, odpowiednio: 148, 113, 72, 51 – spadek o 36%
- c) założenie niebieskiej karty w związku z przemocą w rodzinie na skutek zachowań dokonanych w wyniku nadużywania alkoholu, odpowiednio: 45, 41, 35, 12 – spadek o 15%;
- d) mandaty karne za nieprzestrzeganie porządku publicznego w związku ze spożyciem napojów alkoholowych, odpowiednio: 134, 97, 93, 41 – spadek o 4%;

W piśmie z dnia 26 maja 2020 r. skierowanym przez Komendanta Komisariatu Policji w Krakowie do Burmistrza wskazano, że od momentu wejścia w życie uchwały nr XLVI/621/18 z dnia 29 sierpnia 2018 r. w sprawie ograniczenia w godzinach nocnych sprzedaży napojów alkoholowych, nastąpił spadek interwencji Policji w godzinach pomiędzy 22⁰⁰ a 5⁰⁰, zarówno w rejonach sklepów monopolowych, jak też w miejscach wskazanych przez mieszkańców jako te, w których dochodziło nagminnie do łamania przepisów porządkowych ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Spadek zdarzeń kryminalnych, najbardziej uciążliwych dla społeczeństwa wyniósł około 50%¹⁸.

(akta kontroli str. 786-790, 837-841)

Burmistrz wyjaśnił, że kontrole Straży Miejskiej, prowadzone wspólnie z Policją były realizowane pod kątem sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym lub osobom niepełnoletnim, a także spożywania alkoholu w miejscu niedozwolonym.

(akta kontroli str. 783-785)

W dokumencie pt. *Monitoring i propozycje do Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2020, przygotowane zgodnie z rozdziałem 6 Uchwały Rady Miejskiej w Skawinie nr III/17/18 z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2019 – wybrane zagadnienia* podsumowano pierwszy rok obowiązywania uchwał regulujących ograniczenia w dostępności fizycznej do alkoholu. Wprowadzone rozwiązania oceniono jako przyczyniające się do wzmocnienia i ochrony zdrowia publicznego i porządku publicznego. Ponadto odnotowano, że nie wpłynęły żadne wnioski czy zgłoszenia od właściwych służb oraz innych instytucji w zakresie, m.in. usytuowania punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Skawiny (odległość minimalna 50 m² od obiektów chronionych), ustalenia nowych miejsc chronionych czy też wskazania nowych obszarów/miejsc, na których należałoby wprowadzić zakaz sprzedaży i podawania napojów alkoholowych. W związku z powyższym uznano, że nie ma potrzeby wprowadzania nowych zmian i regulacji prawnych w tym zakresie. Dokument opracowali Kierownik Biura Centrum Wspierania Rodziny oraz Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Skawinie¹⁹.

(akta kontroli str. 792-836)

1.6.-1.7. Wojewoda Małopolski, jako organ nadzoru, nie orzekł o nieważności w całości lub w części, którejkolwiek z podjętych w roku 2018 uchwał Rady Miejskiej w Skawinie w sprawach z zakresu ustalania liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, zasad usytuowania punktów sprzedaży czy wprowadzenia

¹⁸ Zdarzenia kryminalne: bójka i pobicie ze skutkiem śmiertelnym, bójka i pobicie, niszczenie cudzej rzeczy, rozbój, uszkodzenie ciała, przestępstwa przeciw rodzinie.

¹⁹ Podobne dokumenty zostały przygotowane na rok 2017, 2018 i 2019 przez GKRPA i Pełnomocnika Burmistrza ds. Przeciwdziałania Alkoholizmowi i Zapobiegania Narkomanii.

czasowych lub stałych ograniczeń w zakresie sprzedaży i podawania lub spożywania alkoholu, ani też nie wniósł skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego na te uchwały.

Inne uprawnione podmioty również nie złożyły skarg do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego.

(akta kontroli str. 842-855)

1.8. W latach 2017-2020 złożono, odpowiednio 134, 183, 163 i 46²⁰ wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. W tym okresie udzielono, odpowiednio: 130, 183, 154 i 46 zezwoleń. W 2017 r. odrzucono cztery wnioski ze względu na usytuowanie punktów²¹. W 2019 r. odrzucono dziewięć wniosków, w tym cztery ze względu na usytuowanie punktów²², a w przypadku pozostałych pięciu wniosków postępowanie na wniosek stron zostało umorzone z powodu rezygnacji z uzyskania zezwoleń.

(akta kontroli str. 771)

Burmistrz wyjaśnił, że wydaje zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia poza miejscem sprzedaży na okres 2 lat, natomiast w przypadku zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia w miejscu sprzedaży na okres 4 lat. Z przeprowadzonej analizy w okresie od 2015 r. do 2019 r. wynika, iż w latach parzystych tj. 2016 i 2018 liczba zezwoleń jest większa (oscyluje w granicach 183 -184) niż w latach nieparzystych tj. 2017 i 2019 (130-154). Jest to związane z upływem terminu ważności zezwoleń na poszczególne rodzaje napojów alkoholowych oraz ponownym składaniem wniosków o wydanie nowych zezwoleń na sprzedaży napojów alkoholowych przez przedsiębiorców, chcących kontynuować sprzedaż w danych punktach.

(akta kontroli str. 842-855)

1.9. Nie wystąpiła sytuacja, w której liczba wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż alkoholu przewyższyła maksymalną liczbę zezwoleń ustaloną w uchwale nr XLVI/623/18 Rady Miejskiej w Skawinie z dnia 29 sierpnia 2018 r.

(akta kontroli str. 773)

1.10. W latach 2015-2020 liczba obowiązujących zezwoleń na sprzedaż alkoholu, w tym przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży i przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży wynosiła, odpowiednio²³: 348 (71, 277), 332 (64, 268), 324 (62, 262), 323 (59, 264), 328 (62, 266) i 315 (64, 251).

W latach 2015-2020 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży i przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży wynosiła, odpowiednio: 132 (33, 99), 128 (32, 96), 125 (31, 94), 127 (31, 96), 125 (30, 95) i 124 (34, 90).

W latach 2015-2020 liczba punktów sprzedaży alkoholu ogółem zmniejszyła się o 8, tj. 6%.

W latach 2015-2020 liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych, w tym przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży oraz przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży) wynosiła, odpowiednio: 318 (424, 1 272), 329 (438, 1 315), 336 (447, 1 357), 332 (439, 1 359), 338 (445, 1 408) i 341 (469, 1 242).

²⁰ Do 31 marca 2020 r.

²¹ GKRPA wydała negatywne opinie z uwagi na fakt, że powierzchnia lokalu wynosiła mniej niż 20 m² (dwa wnioski) oraz z powodu lokalizacji punktu w miejscu pracy (dwa wnioski).

²² GKRPA wydała negatywne opinie z uwagi na fakt, że powierzchnia lokalu wynosiła mniej niż 20 m² (jeden wniosek) oraz z powodu mniejszej niż 50 m odległości planowanego punktu sprzedaży od obiektu chronionego.

²³ Dane według stanu na 31 grudnia, a w 2020 r. na 31 marca.

Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych wzrastała.

(akta kontroli str. 772-773)

W latach 2018-2020²⁴ łączny limit zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych ustalony uchwałą Rady Miejskiej, tj. 430 zezwoleń, został wykorzystany, odpowiednio w: 75% (323), 76% (328) i 73% (315), w tym:

- a) dotyczący wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży dla:
- napojów alkoholowych do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo (110 zezwoleń) wyniósł, odpowiednio: 85% (94), 85% (93) i 80% (88);
 - napojów alkoholowych od 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa, obejmujący 110 zezwoleń) wyniósł, odpowiednio: 76% (84), 77% (85) i 73% (80);
 - napojów alkoholowych powyżej 18% zawartości alkoholu (110 zezwoleń) wyniósł, odpowiednio: 78% (86), 80% (88) i 75% (83);
- b) dotyczący wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży dla:
- napojów alkoholowych do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo (40 zezwoleń) wyniósł, odpowiednio: 72% (29), 75% (30) i 80% (32);
 - napojów alkoholowych od 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa, obejmujący 30 zezwoleń) wyniósł, odpowiednio: 53% (16), 60% (18) i 60% (18);
 - napojów alkoholowych powyżej 18% zawartości alkoholu (30 zezwoleń) wyniósł, odpowiednio: 47% (14), 47% (14) i 47% (14).

(akta kontroli str. 774-776)

W latach 2015-2017 wartość sprzedanych napojów alkoholowych ogółem (według oświadczeń przedsiębiorców składanych na 31 grudnia) z uwzględnieniem podziału na rodzaj alkoholu wyniosła, odpowiednio:

- a) w 2015 r. łącznie 30 419 174 zł:
- napojów alkoholowych do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo wyniosła, odpowiednio: 13 617 901 zł (poza miejscem), 1 026 639 zł (w miejscu);
 - napojów alkoholowych od 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) wyniosła, odpowiednio: 2 718 466 zł, 56 154 zł;
 - napojów alkoholowych powyżej 18% zawartości alkoholu wyniosła, odpowiednio: 12 787 652 zł, 212 362 zł;
- b) w 2016 r. łącznie 34 627 287 zł:
- napojów alkoholowych do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo wyniosła, odpowiednio: 15 091 376 zł (poza miejscem), 1 005 779 zł (w miejscu);
 - napojów alkoholowych od 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) wyniosła, odpowiednio: 3 015 108 zł, 60 594 zł;
 - napojów alkoholowych powyżej 18% zawartości alkoholu wyniosła, odpowiednio: 15 199 070 zł, 255 360 zł;
- c) w 2017 r. łącznie 37 527 854 zł:
- napojów alkoholowych do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo wyniosła, odpowiednio: 15 763 367 zł (poza miejscem), 893 459 zł (w miejscu);

²⁴ Według stanu na 31 grudnia, a w 2020 r. na 31 marca.

- napojów alkoholowych od 4,5% do 18% zawartości alkoholi (z wyjątkiem piwa) wyniosła, odpowiednio: 3 536 147 zł, 63 489 zł;
 - napojów alkoholowych powyżej 18% zawartości alkoholu wyniosła, odpowiednio: 17 053 519 zł, 217 872 zł;
- d) w 2018 r. łącznie 40 267 237 zł:
- napojów alkoholowych do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo wyniosła, odpowiednio: 16 310 221 zł (poza miejscem), 963 996 zł (w miejscu);
 - napojów alkoholowych od 4,5% do 18% zawartości alkoholi (z wyjątkiem piwa) wyniosła, odpowiednio: 3 620 139 zł, 86 200 zł;
 - napojów alkoholowych powyżej 18% zawartości alkoholu wyniosła, odpowiednio: 19 070 306 zł, 216 374 zł;
- e) w 2019 r. łącznie 39 468 821 zł:
- napojów alkoholowych do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo wyniosła, odpowiednio: 16 107 800 zł (poza miejscem), 1 148 411 zł (w miejscu);
 - napojów alkoholowych od 4,5% do 18% zawartości alkoholi (z wyjątkiem piwa) wyniosła, odpowiednio: 3 908 862 zł, 95 463 zł;
 - napojów alkoholowych powyżej 18% zawartości alkoholu wyniosła, odpowiednio: 17 897 342 zł, 310 943 zł.

(akta kontroli str. 99-187, 778)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki dotyczącej zmniejszenia dostępności alkoholu nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli Burmistrz prawidłowo wywiązywał się z realizacji zadań na rzecz zmniejszenia dostępności alkoholu. Co roku w kontrolowanym okresie Burmistrz przedkładał projekty GPPiRPA. Projekty zawierały m.in. analizę dostępności napojów alkoholowych, cel główny i cele szczegółowe, zadania oraz wskaźniki realizacji zadań. Projekty Programów na lata 2017-2018 określały potrzeby ograniczania dostępności alkoholu zgodnie z art. 12 ust. 4 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Uchwały Rady Miejskiej nr XLVI/621/18, XLVI/622/18 i XLVI/623/18 uwzględniały postanowienia GPPiRPA na lata 2019-2020.

Z zebranych w toku kontroli danych statystycznych wynika, że roczna wartość sprzedaży napojów alkoholowych, porównując 2018 r. do 2019 r. spadła. Liczba zdarzeń mających związek z alkoholem, wykazywanych przez Straż Miejską oraz Policję wykazywała tendencję malejącą. W latach 2015-2020 liczba punktów sprzedaży alkoholu ogółem zmniejszyła się o 8, tj. o 6%. Liczba mieszkańców przypadających na jeden punkt sprzedaży zwiększyła się od 318 (2015) do 341 osób (2020).

W badanym okresie nie wykorzystano w pełni przyznanego przez Radę Miasta limitu zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (430 zezwoleń). W latach 2018-2020 ich wskaźnik wynosił odpowiednio 75%, 76% i 73%.

2. Działania w celu zapewnienia skutecznego przestrzegania prawa w zakresie sprzedaży i reklamy napojów alkoholowych

Opis stanu faktycznego

2.1. W kontrolowanym okresie GKRPA w Skawinie liczyła 5 osób²⁵. W ramach swoich obowiązków m.in. opiniowała wnioski o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, inicjowała i opiniowała GPPiRPA oraz prowadziła kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

(akta kontroli str. 565-592)

Zgodnie z postanowieniami Regulaminów Organizacyjnych oraz zarządzeń wewnętrznych Burmistrza, obowiązujących w latach 2017-2020 do zadań Centrum Wspierania Przedsiębiorczości (CWP) należało m.in. przeprowadzanie kontroli, udział w wizjach terenowych z zakresu sprzedaży napojów alkoholowych zgodnie z obowiązującymi przepisami i wydanymi zezwoleniami.

(akta kontroli str. 10-11)

W latach 2017-2018 nie były przeprowadzane kontrole przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy Skawina, o których mowa w art. 18 ust. 8 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

(akta kontroli str. 780-781)

Burmistrz wyjaśnił, że mając na względzie bezpieczeństwo mieszkańców, pomimo braku kontroli w latach 2017-2018 przez komórkę organizacyjną urzędu, kontrole punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych pod kątem przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i prawa miejscowego były prowadzone przez Straż Miejską i Policję w Skawinie. W ww. latach nie były przeprowadzane kontrole przez pracowników CWP ze względów techniczno-organizacyjnych. A ponadto w skład zespołu kontrolnego nie powinien wchodzić pracownik przygotowujący decyzje-zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, gdyż mogłoby to w przyszłości przyczynić się do składania przez przedsiębiorców zastrzeżeń, co do bezstronności wykonanych kontroli. W latach 2017-2018 nie zgłoszono żadnych skarg dotyczących łamania przez przedsiębiorców zasad i warunków sprzedaży napojów alkoholowych oraz nie zgłoszono również żadnych nieprawidłowości do Straży Miejskiej w Skawinie.

(akta kontroli str. 783-787, 791)

W 2019 r. przeprowadzono 11 kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych, co stanowiło 9% ogólnej liczby punktów sprzedaży w 2019 r.

(akta kontroli str. 614-615, 780-781)

W 2020 r. zaplanowano przeprowadzenie 16 kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych (13%).

(akta kontroli str. 616-619, 773)

2.2. Zarządzeniem Burmistrza nr 100.2019 z dnia 7 marca 2019 r.²⁶ ustanowiono procedurę przeprowadzania kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia

²⁵ Dwie osoby reprezentujące Burmistrza, jedna osoba – wspólnoty mieszkaniowe i lokalne stowarzyszenie działające na rzecz mieszkańców, jedna osoba – lokalne stowarzyszenia i środowiska abstynenckie, jedna osoba – przedstawiciel Policji i społeczny kurator sądowy.

²⁶ Zarządzenie w sprawie ustalenia procedury przeprowadzenia kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy Skawina oraz określenia sposobu przeprowadzenia analizy prawdopodobieństwa naruszenia prawa w ramach wykonywania działalności gospodarczej i wprowadzenia schematu procedury kontroli.

w miejscu i poza miejscem sprzedaży na terenie Skawiny. W zarządzeniu ustalono m.in., że:

- a) kontrole będzie prowadził zespół kontrolny składający się z upoważnionych przez Burmistrza członków GKRPA²⁷ oraz funkcjonariusza Straży Miejskiej;
- b) kontrole przeprowadza się po uprzednim przeprowadzeniu analizy prawdopodobieństwa naruszenia prawa zgodnie z art. 47 ust. 1 Prawa przedsiębiorców²⁸. Analizę przeprowadza się raz w roku na podstawie informacji ze Straży Miejskiej, Policji, mieszkańców i stanowi ona podstawę do ustalenia planu kontroli na dany rok kalendarzowy;
- c) zespół przeprowadza kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych po uprzednim zawiadomieniu przedsiębiorcy o zamiarze wszczęcia kontroli (z wyłączeniem przypadków opisanych w art. 48 ust. 11 Prawa przedsiębiorców). Wzór zawiadomienia stanowił załącznik do zarządzenia;
- d) kontrole będą prowadzone zgodnie z harmonogramem opracowanym przez GKRPA i Wydział Rozwoju i Strategii – Centrum Wspierania Przedsiębiorczości Urzędu.

GKRPA ustaliła zasady wyboru punktów sprzedaży napojów alkoholowych do kontroli. W zasadach uwzględniono m.in., że kontroli będą poddane punkty sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, u których na stronach internetowych naruszono przepisy dotyczące zakazu reklamy i promocji napojów alkoholowych oraz punkty, które były ujęte w harmonogramie kontroli w poprzednim roku, a w których z różnych przyczyn nie przeprowadzono zaplanowanej kontroli. Kontrole doraźne będą podejmowane w przypadku zgłoszeń dotyczących nieprawidłowości związanych ze sprzedażą i podawaniem napojów alkoholowych przekazanych przez Komisariat Policji, Straż Miejską lub na wniosek Radnych Rady Miejskiej i Burmistrza.

(akta kontroli str. 593-609)

Burmistrz zatwierdził harmonogramy kontroli przestrzegania zasad korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na 2019 r. i 2020 r.²⁹, przygotowane przez GKRPA. Harmonogram kontroli na rok 2019 obejmował 12 punktów, a na rok 2020 – 16 punktów. W harmonogramie na 2020 r. odnotowano, że ze względu na sytuację epidemiologiczną, nie wskazano, w którym kwartale zostanie przeprowadzona kontrola. Do każdego harmonogramu dołączono analizę wyboru do kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych³⁰.

W sprawozdaniu z kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Skawiny, sporządzonych w styczniu 2020 r. za 2019 r., odnotowano m.in., że:

- a) przeprowadzono 11 z 12 zaplanowanych kontroli;
- b) jednej kontroli nie przeprowadzono z uwagi na niedostarczenie zawiadomienia o planowanej kontroli;
- c) wszystkie kontrole zostały przeprowadzone w grudniu 2019 r.;
- d) w wyniku kontroli stwierdzono, że we wszystkich 11 przypadkach skontrolowane punkty sprzedaży: posiadały ważne zezwolenia, okazały potwierdzenia wniesionych opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów

²⁷ Co najmniej dwóch.

²⁸ Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2019 r. poz. 1292 ze zm.)

²⁹ Harmonogramy obejmowały okres od 1 lipca do 31 grudnia.

³⁰ W analizie na 2019 r. odnotowano, że tylko jeden spośród wytypowanych punktów sprzedaży napojów alkoholowych posiadał stronę internetową, na której nie występowała reklama i promocja napojów alkoholowych. W analizie na 2020 r. odnotowano, że podczas kontroli punktów sprzedaży sprawdzane będą strony internetowe pod względem przestrzegania przepisów dotyczących zakazu reklamy i promocji napojów alkoholowych.

alkoholowych, posiadały faktury na zakup napojów alkoholowych u właściwych producentów i dostawców, posiadały tytuły prawne do lokalu, działalność gospodarcza w zakresie objętym zezwoleniem była wykonywana przez przedsiębiorcę w nim oznaczonego i wyłącznie w miejscu wymienionym w zezwoleniu oraz spełniały wymogi uchwały nr XLVI/622/18 z dnia 29 sierpnia 2018 r. w sprawie ustalenia zasad usytuowania na terenie Miasta i Gminy Skawina miejsc sprzedaży, podawania napojów alkoholowych.

(akta kontroli str. 610-619)

Burmistrz wyjaśnił, że w 2020 r. podjęcie prac nad opracowaniem harmonogramu kontroli na rok 2020 możliwe było po 31 stycznia, tj. po zakończeniu pobierania opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Po tym okresie możliwe jest ustalenie faktycznej liczby punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, tj. ilu przedsiębiorców kontynuować będzie korzystanie z zezwoleń. Mając na uwadze powyższe GKRPA przystąpiła do prac nad ustaleniem harmonogramu kontroli – ustalając termin spotkania z przedstawicielem Centrum Wspierania Przedsiębiorczości Urzędu na 17 marca 2020 r. Niestety z uwagi na sytuację epidemiologiczną związaną z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2, w trosce o zdrowie i bezpieczeństwo uczestników spotkanie zostało odwołane, a prace przesunięte na późniejszy termin. Prace na nowo podjęto w czerwcu, czego efektem było zatwierdzenie w dniu 30 czerwca 2020 r. harmonogramu kontroli.

W okresie od 1 lipca do 31 sierpnia 2020 r. przeprowadzono jedną wizję lokalną punktu sprzedaży napojów alkoholowych. Należy zauważyć, że do Komisji wpływa również dokumentacja związana z prowadzeniem postępowań o leczenie odwykowe osób uzależnionych od alkoholu. Z uwagi na sytuację epidemiologiczną związaną z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 oraz w trosce o zdrowie i bezpieczeństwo uczestników GKRPA, prace Komisji były ograniczone i w pierwszej kolejności rozpatrywane są zgłoszenia problemów nadużywania alkoholu w rodzinach. Aktualnie posiedzenia Komisji odbywają się raz w tygodniu czego efektem jest wysłanie zawiadomień o zamiarze przeprowadzenia kontroli do dziesięciu przedsiębiorców. Kontrole rozpoczną się zgodnie z harmonogramem kontroli. Kolejne sześć kontroli zostanie przeprowadzonych w IV, jeżeli rozprzestrzenianie się wirusa SARS-CoV-2 nie przeszkodzi w ich zrealizowaniu.

(akta kontroli str. 842-855)

2.3. We wszystkich przeprowadzonych kontrolach, tj. 11 w 2019 r. organ wywiązał się z obowiązku zawiadomienia przedsiębiorcy o zamiarze wszczęcia kontroli, zgodnie z art. 48 ust. 1 Prawa przedsiębiorców. Jedna kontrola nie została przeprowadzona z uwagi na niedostarczenie zawiadomienia przedsiębiorcy.

(akta kontroli str. 614-615, 749-770)

2.4. W zarządzeniu nr 100.2019 z dnia 7 marca 2019 r. określono wzór protokołu kontroli (załącznik nr 5). Zakres kontroli punktu sprzedaży napojów alkoholowych obejmował:

- a) warunki prowadzenia sprzedaży napojów alkoholowych, w tym:
 - posiadanie ważnego zezwolenia na sprzedaż,
 - wnoszenie opłat za korzystanie z zezwolenia,
 - zaopatrywanie się u producentów posiadających odpowiednie zezwolenia na sprzedaż hurtową napojów alkoholowych,
 - posiadanie tytułu prawnego do lokalu stanowiącego punkt sprzedaży,
 - prowadzenie sprzedaży zgodnie z posiadanym zezwoleniem;
- b) zasady prowadzenia sprzedaży napojów alkoholowych, w tym:

- przestrzeganie zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nieletnim i nietrzeźwym,
 - przestrzeganie zakazu sprzedaży na kredyt lub pod zastaw,
 - przestrzeganie zakazu spożywania alkoholu w miejscu sprzedaży (sklepy) oraz w najbliższej okolicy punktu sprzedaży,
 - przestrzeganie zasad promocji napojów alkoholowych;
- c) informacje dla klientów, w tym:
- umieszczenie w widocznym dla klienta miejscu informacji o szkodliwości spożywania napojów alkoholowych,
 - umieszczenie w widocznym dla klienta miejscu informacji o zakazie sprzedaży alkoholu osobom nieletnim oraz nietrzeźwym,
 - umieszczenie w widocznym dla klienta miejscu informacji o zakazie spożywania napojów alkoholowych w obrębie placówki,
 - umieszczenie w widocznym dla klienta miejscu informacji o godzinach otwarcia placówki;
- d) prowadzenie sprzedaży w punkcie sprzedaży spełniającym wymogi określone w uchwale Rady Miejskiej dotyczącej usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych;
- e) inne uwagi i spostrzeżenia.

(akta kontroli str. 593-609)

W 2019 r. przeprowadzono 11 kontroli. W toku tych kontroli stwierdzono następujące uchybienia:

- w jednym przypadku podczas kontroli okazania umowa najmu wzbudziła wątpliwości zespołu kontrolującego, z uwagi na ręcznie naniesione zmiany w umowie (potwierdzone odręcznym podpisem właściciela). W związku z tym, zobowiązano przedsiębiorcę do przedłożenia umowy w terminie wskazanym przez zespół kontrolujący – zalecenie zrealizowano poprzez okazanie umowy najmu i aneksu;
- w jednym przypadku podczas kontroli upoważniona przez przedsiębiorcę osoba, nie okazała tytułu prawnego do lokalu. W związku z tym, zobowiązano przedsiębiorcę w terminie wyznaczonym do okazania ww. dokumentu – zalecenie zrealizowano;
- w trzech przypadkach stwierdzono brak informacji o godzinach otwarcia placówki – zalecenia zrealizowano.

Analiza protokołów kontroli (11), sporządzonych zgodnie ze wzorem, wykazała, że we wszystkich kontrolowanych placówkach przedsiębiorcy posiadali ważne zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, okazali dowody wpłat dot. opłat za korzystanie z zezwoleń, okazali dokumenty potwierdzające zaopatrywanie się u producentów posiadających odpowiednie zezwolenia na sprzedaż hurtową napojów alkoholowych, a także prowadzono sprzedaż zgodnie z posiadanym zezwoleniem oraz zgodnie ze stosowną uchwałą Rady Miejskiej w Skawinie w sprawie usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych. Ponadto w kontrolowanych placówkach nie stwierdzono łamania przepisów prawa w zakresie przestrzegania: zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nieletnim i nietrzeźwym, zakazu sprzedaży na kredyt i pod zastaw, zakazu spożywania alkoholu w miejscu sprzedaży (sklepy) oraz w najbliższej okolicy punktu sprzedaży, a także przestrzegania zasad i promocji napojów alkoholowych.

(akta kontroli str. 721-770)

2.5. W dniu 10 lipca 2020 r. przeprowadzono oględziny 20 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym 7 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne) i 13 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży. W trakcie oględzin nie stwierdzono naruszeń zasad określonych w przepisach art. 13¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

(akta kontroli str. 679-707)

2.6. W latach 2017-2019 w Gminie podejmowano następujące działania, zaplanowane w GPPiRPA³¹:

- a) coroczne apele Burmistrza z okazji Międzynarodowego Dnia Dziecka do przedsiębiorców wykonujących działalność w zakresie sprzedaży napojów alkoholowych o powstrzymanie się od sprzedaży i podawania alkoholu w tym dniu oraz do mieszkańców Gminy o powstrzymanie się od spożywania napojów alkoholowych;
- b) apel i pismo Burmistrza do sprzedawców napojów alkoholowych dotyczące przestrzegania prawa w zakresie sprzedaży i podawania napojów alkoholowych (2017);
- c) kampania *Masz wpływ – wybierz marzenia nie ryzyko*, mająca na celu zwrócenie uwagi na problem sprzedaży napojów alkoholowych nieletnim, przeprowadzona z udziałem funkcjonariuszy Straży Miejskiej (2018);
- d) rozpowszechnianie informacji na stronach internetowych Urzędu oraz Centrum Wspierania Rodziny o nowych uchwałach Rady Miejskiej podjętych w dniu 29 sierpnia 2018 r. (2018);
- e) dwie edycje szkolenia dotyczącego zasad sprzedaży napojów alkoholowych oraz kontroli przestrzegania zasad sprzedaży napojów alkoholowych (2019);
- f) publikacja informacji o obowiązujących przepisach i konsekwencjach ich naruszenia na stronach internetowych Urzędu oraz Centrum Wspierania Rodziny (2019).

W 2020 r. zaplanowano m.in. ponowienie badania *Tajemniczy Klient*.

(akta kontroli str. 517-519)

W latach 2017-2020 pracownicy CWP dokonywali kontroli zgodności składanych przez przedsiębiorców oświadczeń o wartości dokonanej sprzedaży napojów alkoholowych, o których mowa w art. 11¹ ust. 4 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

(akta kontroli str. 622-678, 856-867)

Burmistrz wyjaśnił, że w latach 2017-2020 przedsiębiorcy przy składaniu oświadczeń o wartości dokonanej sprzedaży napojów alkoholowych przedkładali roczne raporty ze sprzedaży napojów alkoholowych takie jak: wydruki z kas fiskalnych lub księgowo raporty z programów komputerowych i na tej podstawie dokonywano wstępnej weryfikacji oświadczeń. Terminowość złożenia oświadczenia o wartości sprzedaży poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych w roku poprzednim weryfikowana jest na bieżąco przez pracowników merytorycznych. Przedsiębiorca przy składaniu oświadczenia otrzymuje od pracowników zestawienie opłat za korzystanie z zezwoleń zawierające odpowiednio ustaloną wysokość opłaty oraz termin ich wniesienia na rachunek bankowy gminy. Każde wniesienie opłaty za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na rachunek bankowy Gminy oraz wysokość wpłaty podlega weryfikacji przez pracownika merytorycznego

³¹ Działania Gminy zostały docenione w 2013 r. Została ona wybrana wybrana jako jeden z 10 Liderów Dobrych Praktyk w zakresie ograniczania spożycia alkoholu przez Ministerstwo Gospodarki (spośród 468 gmin).

we współpracy z pracownikami Wydziału Finansowego Urzędu. Kserokopie dokonanej wpłaty oraz wydruki z bankowości elektronicznej dołącza się do całości dokumentacji danego przedsiębiorcy oraz odnotowuje w rejestrze wydanych zezwoleń. W przypadku niezłożenia oświadczenia o wartości sprzedaży oraz niedokonania opłat określonych w art. 11¹ ust. 4 i 7 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w wymaganych przepisami prawa terminach, Burmistrz stwierdza wygaśnięcie zezwoleń. I tak, kolejno w 2017 r. wydano sześć decyzji o wygaśnięciu, w 2018 r. wydano dwie, a w 2019 r. wydano pięć takich decyzji. W przypadku stwierdzenia niezłożenia oświadczenia o wartości sprzedaży oraz niedokonania opłaty na rachunek gminy w ustawowym terminie, przedsiębiorcy chcący kontynuować sprzedaż napojów alkoholowych zgodnie z art. 18 ust. 12a i b uiszczali opłatę dodatkową. I tak, w 2018 r. opłatę dodatkową za nieterminowe uiszczenie opłaty wpłaciło dwóch przedsiębiorców, w 2019 r. jeden, a w 2020 r. dwóch przedsiębiorców.

(akta kontroli str. 842-855)

W okresie 2017-2020³² do Urzędu nie wpłynęła żadna skarga lub wniosek w zakresie działań na rzecz zmniejszenia dostępności alkoholu oraz działań dotyczących przestrzegania prawa w zakresie sprzedaży i reklamy napojów alkoholowych.

Burmistrz wyjaśnił, że w latach 2017-2020 (do dnia 31 sierpnia 2020 r.) gmina Skawina nie zawiadomiła prokuratora lub policji o przypadkach złamania zakazu reklamy i promocji napojów alkoholowych, zakazu sprzedaży alkoholu niepełnoletnim lub nietrzeźwym, sprzedaży pod zastaw i na kredyt.

Dodał również, że Skawina prowadzi na bieżąco analizy dostępnych w przestrzeni publicznej treści reklamowych pod kątem ich zgodności z obowiązującymi przepisami – a poza kontrolami – podczas wizji lokalnych punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych w przypadku wydawania nowych zezwoleń lub zmiany przedsiębiorcy w istniejącym punkcie. Ponadto wspólne patrole Straży Miejskiej i Policji – Ogniwo Patrolowo-Interwencyjne oraz Rewir Dzielnicowy Komisariatu Policji w Skawinie w ramach codziennej służby jako jedno z zadań ma kontrole placówek handlowych pod kątem przestrzegania zasad i warunków sprzedaży napojów alkoholowych.

Ponadto Burmistrz wyjaśnił, że każdego roku, poprzez pracowników merytorycznych Urzędu prowadzone są działania mające na celu ocenę stanu i określenie rozmiarów, tendencji różnego typu problemów (np. konsekwencji zdrowotnych i społecznych – problemów związanych z alkoholem, konsekwencji prawnych związanych z niewłaściwym używaniem alkoholu), czy specyfiki lokalnego rynku napojów alkoholowych. Dane zbierane są z instytucji zajmujących się problemem alkoholowym, w tym między innymi z: Miejskiego Centrum Profilaktyki Uzależnień w Krakowie (izba wytrzeźwień), Komisariatu Policji w Skawinie, Straży Miejskiej w Skawinie, Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skawinie, Punktu Konsultacyjnego jakim jest Centrum Wspierania Rodziny w Skawinie, placówek zdrowotnych prowadzących leczenie odwykowe i innych. Zebrane dane stanowią punkt wyjścia przy planowaniu gminnych działań i do opracowania gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, a następnie przedstawiane są w projektach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

(akta kontroli str. 782 i 842-855)

³² Do 7 lipca 2020 r.

2.7. W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych z przyczyn wskazanych w art. 18 ust. 10 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

(akta kontroli str. 780-781, 842-855)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki stwierdzono nieprawidłowość polegającą na tym, że w latach 2017-2018 nie prowadzono kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Skawina, o których mowa w art. 18 ust. 8 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Nieprawidłowość usunięto w 2019 r.

(akta kontroli str. 780-781, 783-787, 791)

OCENA CZĄSTKOWA

Wyjaśnienia Burmistrza przedstawiono w punkcie 2.1. wystąpienia pokontrolnego.

W ocenie NIK Burmistrz podejmował działania mające na celu zapewnienie skutecznego przestrzegania prawa w zakresie sprzedaży i reklamy napojów alkoholowych. Wprawdzie w latach 2017-2018 pracownicy Urzędu nie prowadzili kontroli przestrzegania zasad i warunków sprzedaży napojów alkoholowych, jednakże w tym okresie kontrole prowadziła Straż Miejska i Policja. W 2019 r. przyjęto rozwiązania organizacyjne regulujące prowadzenie kontroli, co skutkowało przeprowadzeniem 11 kontroli (9% ogólnej liczby punktów sprzedaży w 2019 r.). W 2020 r. zaplanowano 16 kontroli (13%).

Wybór punktów do kontroli był poprzedzony sformalizowaną analizą prawdopodobieństwa naruszenia prawa przez sprzedających napoje alkoholowe. Przedmiot kontroli obejmował zasady i warunki korzystania z zezwolenia. Prowadzone czynności kontrolne przez zespół kontrolny, powołany przez Burmistrza, były rzetelnie dokumentowane. Oględziny losowo wybranych 20 punktów sprzedaży nie wykazały łamania zakazu reklamy i promocji napojów alkoholowych.

IV. Uwagi i wnioski

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje wniosków i uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Najwyższa Izba Kontroli nie oczekuje odpowiedzi na niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Kraków, września 2020 r.

Kontroler
Marta Pankowska
Doradca prawny